

**Rapport van de
OGGPA- werkgroep
ervaringsdeskundigheid**

December 2012

Overzicht

- **Voorwoord**
- **I Begripsomschrijving**
 - Situering van de ervaringsdeskundigheid in de herstelvisie
 - Wat is ervaringsdeskundigheid?
 - Wie is ervaringsdeskundige?
 - Verschillende rollen en functies van de BGE
 - Broodnodige competenties van de BGE
 - Meerwaarden
 - Gevaren en valkuilen
- **II Krachtig VTO-beleid**
- **III Inschakeling en inzetbaarheid van de ED/BGE**
- **IV Besluit**

Voorwoord

- Nothing about us, without us.

Patricia Deegan

U moet leren
om dingen
los te laten.

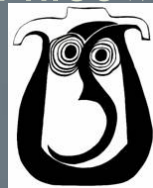
I BEGRIPSOMSCHRIJVING.

1. Ervaringsdeskundigheid en Herstel

- **Onontbeerlijk** voor het duurzaam implementeren en borgen van de herstelvisie (**J. Droës**)

- Er ontstaat een nieuw beroep (**G. Shepherd**), een nieuwe partner (**Uilenspiegel**)

- En herstel is de strijd voor een gewoon leven (**G. Shepherd**)
- De uitkomst van herstel is een zinvol, bevredigend en waardenvol leven (**Uilenspiegel**)

2. Wat is ervaringsdeskundigheid?

- Het aanwenden, ten behoeve van andere cliënten, van eigen verwerkte GGZ-ervaringen.
- Ervaringsdeskundigheid kan men zien als een 3de erkende kennisbron, naast professionele kennis en wetenschappelijke kennis.

(Het Zwarte Gat)

3. Wie is ervaringsdeskundige?

- Psychische kwetsbaarheid
- GGZ-ervaring met fundamentele impact op het leven
- Die al een proces heeft afgelegd binnen een organisatie
- Die ervaringen van lotgenoten kent.

3. Wie is ervaringsdeskundige?

- **De ErvaringsDeskundige (ED):**
op vrijwillige basis.
- **De Begeleider in de GGZ met Ervaringsdeskundigheid (BGE):**
 - of de professionele ervaringsdeskundige
 - hoge kwalificatie verworven door jarenlange ervaring, bijscholing en opleiding.
 - een nieuwe beroepsgroep met een hybride positie

4. Verschillende rollen en functies v/d BGE

- **Voorlichting, advies en psycho-educatie:** gastdocent, consulent, kwartiermaker, cliëntondersteuner, ...
- **Ondersteuning en begeleiding in herstelprocessen:** herstelcoach, trainer, begeleider van Herstelwerkgroep, ...
- **Begeleiding als onderdeel van reguliere zorg:** ACT-medewerker, begeleider, ...
(Het Zwarte Gat)
- Lidmaatschap met een externe en onafhankelijke patiëntenvereniging.
(Uilenspiegel)

5. Broodnodige competenties v/d BGE

- De handelingen en interventies van de BGE dienen herstel-
ondersteunend te zijn.
- Richt zich naar het effect van zijn communicatie.
- Houding:
 - Emancipatorisch, niet bevoogdend, positieve attitude, ...
- Kennis:
 - Deontologie en beroepsgeheim, visie over bemoeizorg, beschermingsmaatregelen, dwang en drang, visie over familie, visie over psychodiagnostiek, ...
- Vaardigheden:
 - Luisteren, coaching, omgaan met weerstand, brengen van een herstelverhaal dat de eigen beleving overstijgt, ...

6. Meerwaarden

- Faciliteert de kruisbestuiving tussen hulpverlener en cliënt (Uilenspiegel).
- Bron van hoop en ontmoeting.
- Rukken cliënten los uit hun passiviteit.
- Krachtige boodschap: *herstellen doe je zelf* (M. Kole).
- Spreekbuisfunctie.
- Bestrijdt (zelf)stigma en discriminatie.
- Ons bij de les houden (J. Droës).
- Gangbare denkwijzen in vraag stellen (Uilenspiegel).

7. Gevaren en valkuilen voor de ervaringsdeskundige

- Aparte positie, zware morele druk, buitenproportionele verwachtingen (W. Boevink)

- Veralgemening van eigen ervaringen
- Niet-verwerkte negatieve ervaringen
- Herstelbelemmerende interventies
- Verwarring tussen getuigenis en herstelverhaal
- Te weinig ondersteuning

7. Gevaren en valkuilen voor de organisatie

- Geen draagvlak aanwezig i/d organisatie (J. Droës)
 - wordt excuustruus
- Is niet ingebed in HOZ
- Ongeloof, vooringenomenheid, weerstand (Uilenspiegel)
- Rolverwarring
- Anders kijken wordt aangevoeld als kritiek
- Kloof HV en cliënt wordt groter
- Positieve discriminatie (dus ongelijke behandeling) als wn.
- De ED/BGE schuift op richting hulpverlener en het verschil valt weg.

II Krachtig VTO-beleid

- ... want herstel is belangrijk, maar nooit dringend.
- Krachtig leiderschap
- Alle geledingen van de organisatie
- Gepaste opleiding regulier personeel en ED/BGE
- Goede borging d.m.v. rehab-coach (SRH)
- Hierdoor wordt iedereen toegerust om andere rollen op zich te nemen, nl. gids en coach.

HerstelOndersteunende Zorg: HOZ

Opleiding van de ED/BGE

- Uilenspiegel
- IGPB (Instituut voor Gebruikersparticipatie en Beleid):
TOED en de GEO. Inbreng van hogescholen.
- Aanbevelingen:
 - Gedragen door een patiëntenorganisatie
 - HV's wel structureel in betrekken
 - Ook bij HV's enkele kartrekkers zoeken,
cfr. Jaap van Weeghel, Jos Droës, ...
hier: Guido Pieters, Jeroen Kleinen, Stephan De Bruyne, ...???
 - Bewaken van kwaliteit en continuïteit
 - Uitbouw van stages, supervisie en intervisie

III Inschakeling en inzetbaarheid v/d ED/BGE

- In het netwerkplatform functie 3 met verbindingen naar alle andere functies.
- In FACT-team.
- Deeltijdse job.
- Tandem: één ervaringsdeskundige redt het niet!

IV Besluit

- De paradigmawissel zal door ALLE actoren (cliënten, hulpverleners, familie) SAMEN moeten gerealiseerd worden, zo niet: *aanvaringsdeskundigheid* i.p.v. *ervaringsdeskundigheid* (S. De Bruyne).
- APARTE plaats is noodzakelijk!
- Ten gronde zorgt de ervaringsdeskundige voor hoop. En hoop is de motor van het leven (G. Shepherd).

www.oggpa.be